

ZÁKLADNÍ LIDSKÁ PRÁVA A SVOBODY

CO JSOU LIDSKÁ PRÁVA

L I G A
LIDSKÝCH PRÁV

Lidská práva zaručují každému svobodu, slušné zacházení, možnost rozhodovat sám o sobě.

Máte stejná práva jako ostatní lidé. Nezáleží na tom, jestli bydlíte v rodině, domově nebo v chráněném bytě. Můžete se rozhodnout, jak chcete bydlet, kde chcete pracovat, co chcete dělat ve volném čase, s kým se budete přátelit.

SVOBODA POHYBU

Máte právo jít kam chcete.

Můžete se volně pohybovat po svém pokoji, bytě, nebo jít ven. Pokud je pro vás nebezpečné jít sami, musí jít někdo s vámi. Nikdo vás nesmí zavírat do místnosti nebo v budově a zakazovat vám vycházky.

BYDLENÍ

Máte právo si vybrat, jak budete bydlet.

Můžete si vybrat, kde chcete bydlet. Můžete bydlet například u rodičů, ve svém bytě, v domově, v chráněném bydlení. Také si můžete vybrat, s kým chcete bydlet. Záleží na vás, jak si svůj pokoj zařídíte, co si pověsíte na zeď. Pokud někdo chce jít do vašeho pokoje, musí zaklepat a zeptat se, jestli může dál. Když jdete pryč, máte právo si pokoj zamknout. V té době tam nikdo jiný nesmí chodit.

STRAVOVÁNÍ

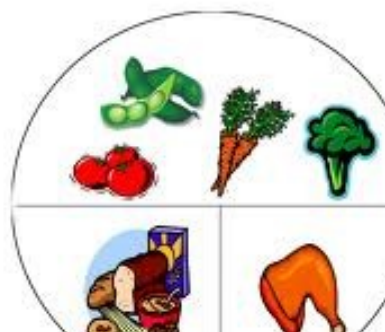
Máte právo si vybrat, co budete jíst a pít.

Můžete jíst a pít to, na co máte chuť.

Můžete si dát kávu, čaj, chléb nebo rohlík, guláš nebo zeleninu.

Nemusíte jíst to co vám nechutná.

Můžete jíst v době, kdy chcete vy. Pokud to umíte, můžete si jídlo koupit a uvařit sami.

PRÁVO ROZHODOVAT O SVÉM VZHLEDU

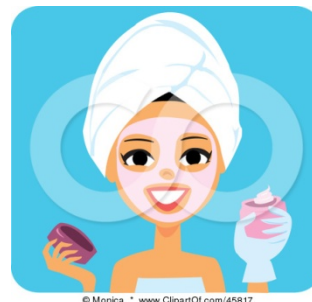
**Máte právo rozhodovat
o tom, jak vypadáte.**

Máte právo rozhodnout,
co si oblečete na sebe.

Jaký budete mít účes.

Jestli budete mít vousy,
jste-li muž.

Jaké budete nosit ozdoby,
řetízky, naušnice.

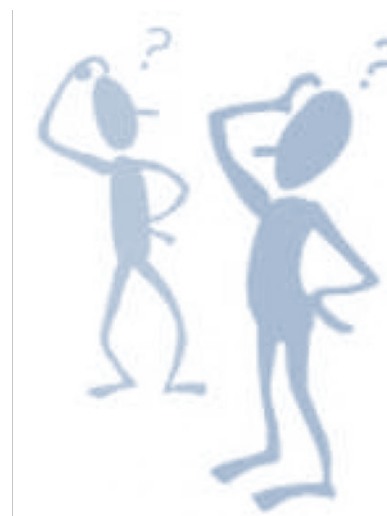
PRÁVO NA DŮSTOJNÉ OSLOVOVÁNÍ

Můžete si vybrat, jak vás budou lidé oslovovat.

Můžete si vybrat, jestli vám budou lidé vykat nebo tykat.

Nikdo vám nesmí tykat, když s tím nesouhlasíte.

Můžete si také vybrat, jestli vás budou lidé oslovovat křestním jménem, nebo příjmením.

PRÁVO NA KONTAKT S RODINOU A PŘÁTELI.

**Máte právo setkávat se
s rodinou a přáteli.**

Příbuzní nebo přátelé za
vámi mohou přijít na
návštěvu. Můžete jim
psát dopisy nebo
telefonovat. Můžete svoji
rodinu nebo přátele
navštívit. Když sami
nezvládnete cestu, měl
by vám pomoci asistent.

PRÁVO NA PARTNERSKÝ ŽIVOT

**Máte právo žít s partnerem
nebo s partnerkou.**

Můžete si najít partnera či partnerku. Pokud se rozhodnete, můžete společně bydlet. Můžete spolu i sexuálně žít. Jestli jste způsobilí k právním úkonům, můžete uzavřít manželství. Jinak musí uzavření manželství povolit soud. Pokud chcete mít dítě, musíte si důkladně uvědomit, že péče o dítě je velmi náročná.

LÉČBA SE SOUHLASEM

Máte právo zvolit si lékaře, který vás bude léčit.

Máte právo, aby vás lékař řekl, jakou máte nemoc a jak vás bude léčit. Také vám musí říci, jaké vám dá léky a jak na vás budou působit. Když vám po léčích není dobře, můžete chtít jiné léky. Když nejste se svým lékařem spokojeni, můžete si vybrat jiného lékaře.

NE

ANO

PRÁVO NA PRÁCI

Máte právo vybrat si práci a pracovat.

Když pravidelně pracujete, musíte mít podepsanou pracovní smlouvu.

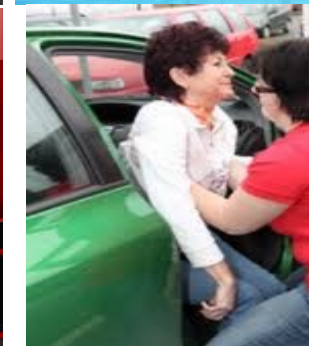
Za odvedenou práci musíte dostat zapláceno. Pokud chodíte do práce pozdě nebo pracujete špatně, můžou vás z práce vyhodit. Když chcete změnit práci a nevíte jak, požádejte o pomoc rodiče, opatrovníka, asistenty, přátele.

VOLNÝ ČAS

Máte právo se rozhodnout, co chcete dělat ve svém volném čase

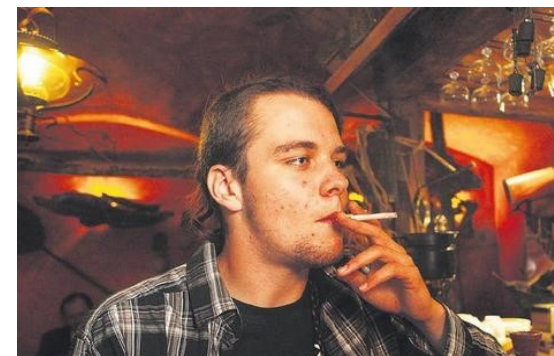
Nikdo vás nesmí omezovat v tom, jak budete trávit svůj volný čas. Můžete jít například nakupovat, do kina, sportovat, jet na výlet, jít navštívit přátele nebo zůstat doma. Když chcete dělat něco co sám nezvládnete, požádejte o pomoc rodiče, opatrovníka, asistenta, přátele.

ALKOHOL A KOUŘENÍ

Je to naše volba, jestli budete pít alkohol nebo kouřit.

Některé věci lidem škodí: pít alkohol, kouřit, přejídat se, chodit pozdě spát. Hlavně když berete léky, je pití alkoholu velmi škodlivé a může vám ublížit. Není dobré ničit si zdraví. Alkohol a kouření v přiměřeném množství by vám ale neměl nikdo zakazovat. Jste dospělý člověk a máte právo se rozhodnout.

NE

ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍM ÚKONŮM

Máte právo požádat soud
o vrácení způsobilosti
k právním úkonům.

Někteří lidé jsou omezeni
ve způsobilosti nebo zbaveni
způsobilosti k právním
úkonům. Dříve se tomu říkalo
nesvéprávnost. Když jste
zbaveni způsobilosti,
nemůžete sami podepisovat
smlouvy, kupovat a prodávat
věci, hospodařit s penězi. Tyto
věci vyřizuje opatrovník. Máte
právo požádat soud o vrácení
způsobilosti. Když nevíte, jak
to udělat, poraďte se s přáteli.

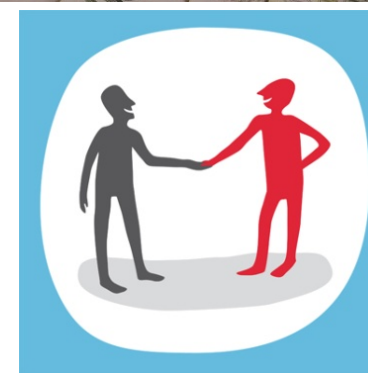
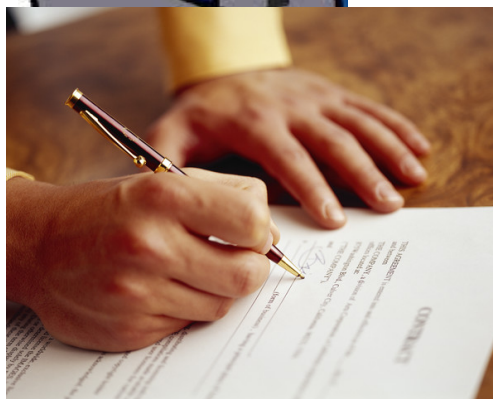
OPATROVNÍK

Opatrovník vám pomáhá vyřídit důležité věci.

Opatrovník podepisuje smlouvy a hospodaří s penězi.

Jsou to však vaše peníze! Opatrovník by se měl s vámi radit.

Měl by se ptát, co chcete vy. Jestliže nejste se svým opatrovníkem spokojeni, můžete požádat soud o nového opatrovníka.

ODPOVĚDNOST

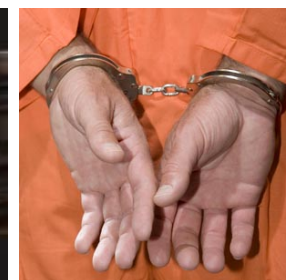
Za své činy nesete
odpovědnost.

I když máte opatrovníka a
jste zbaveni způsobilosti
k právním úkonům, máte za
své činy odpovědnost.

Můžete se svobodně
rozhodovat.

Když se ale rozhodnete
udělat něco špatného, může
to mít následky.

Když někomu ublížíte nebo
ukradnete, můžete dostat
pokutu a můžou vás zavřít i
do vězení.

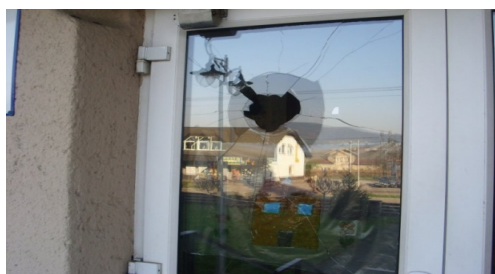

POVINNOSTI A PRAVIDLA

Každý člověk má práva na povinnosti.

Každý člověk musí dodržovat pravidla. Neměli bychom dělat věci, které vadí lidem okolo: nebrat cizí věci nebo peníze, neničit věci, nedělat nepořádek, na nikoho nekřičet, nikomu neubližovat, nepodvádět.

NE

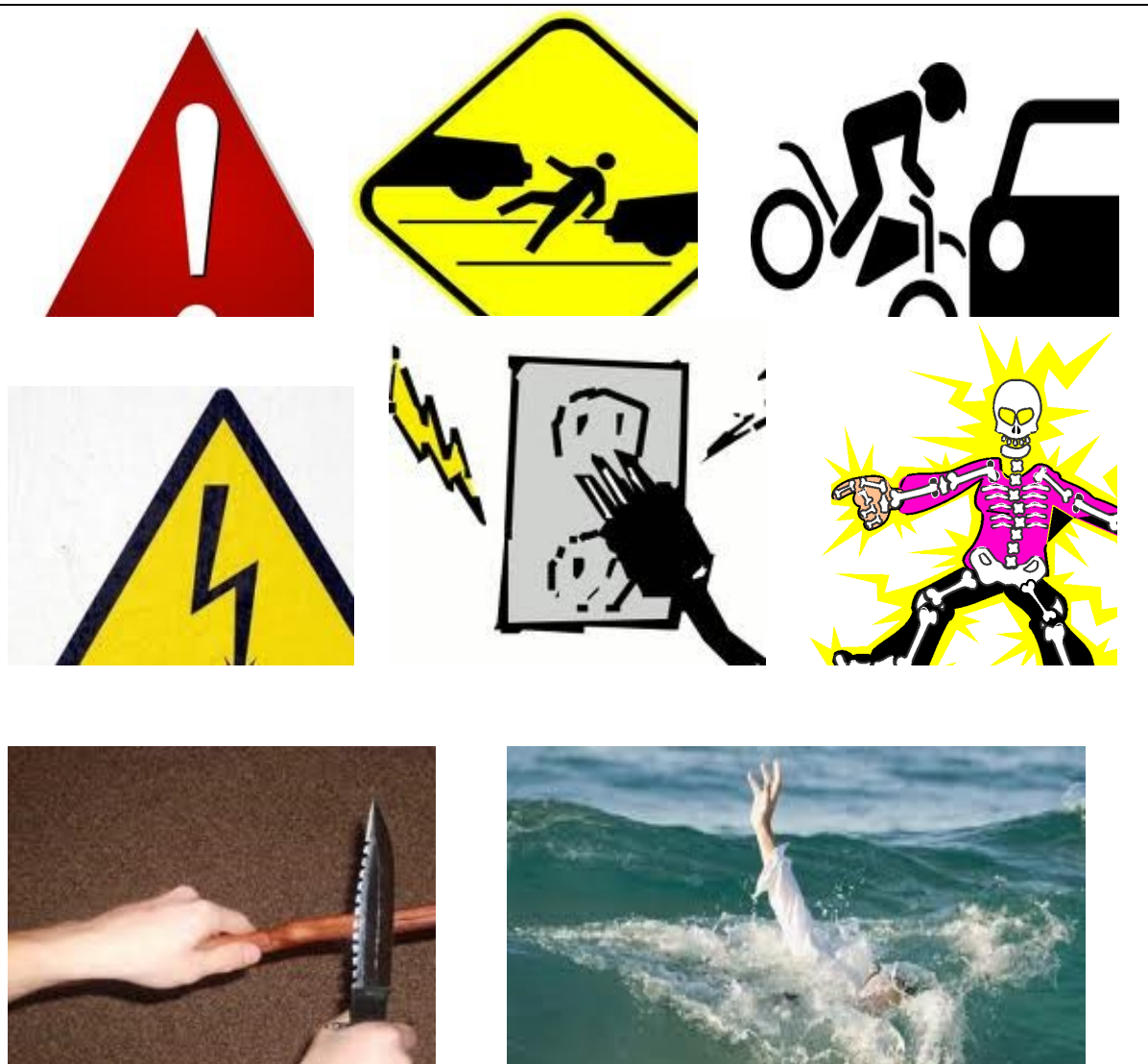

RIZIKO

Když rozhodnete špatně, můžete si ublížit.

Když budete dělat nebezpečné věci, můžete si ublížit. Může vás přejet auto, můžete dostat ránu elektrickým proudem, pořezat se nožem, utopit se v bazénu. Když si nejste jistí, že něco zvládnete, požádejte o pomoc přítele, rodiče, asistenty.

Také když budete hodně kouřit, pít alkohol a přejídat se, budete nakonec nemocní. Poradte se s lékařem.

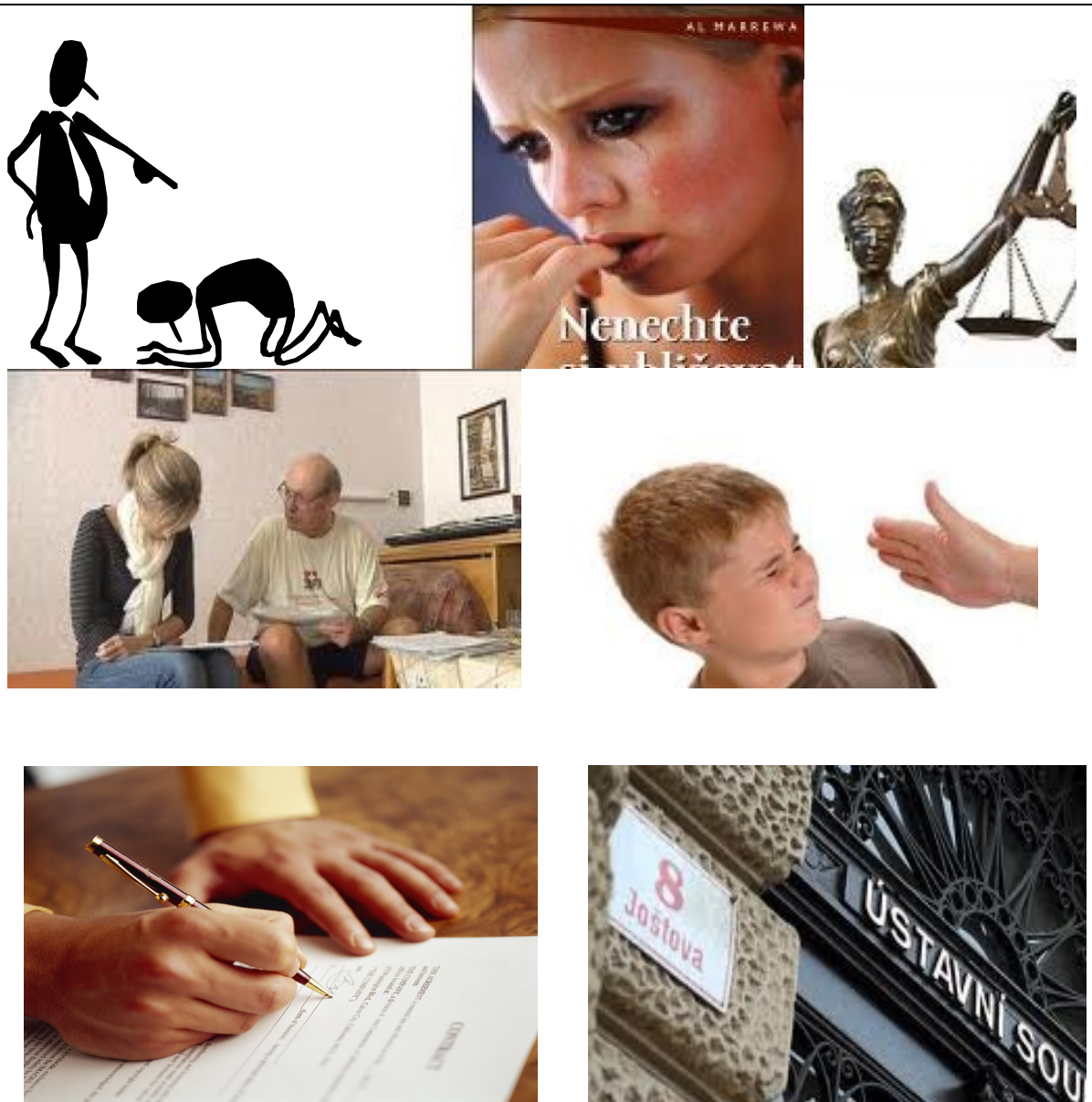

PRÁVO STĚŽOVAT SI

Pokud se vám nelíbí, jak se k vám ostatní chovají, máte právo si stěžovat.

Pokud někdo porušuje vaše práva, můžete si stěžovat vedoucímu, řediteli nebo opatrovníkovi. Můžete se poradit s přáteli.

Když vám někdo něco ukradne nebo vám nadává, křičí na vás, uhodí vás či zraní, můžete si stěžovat na policii. Můžete také napsat dopis do kanceláře veřejného ochránce práv.

MŮŽETE SE SAMI ROZHODOVAT O VĚCECH, KTERÉ SE VÁS TÝKAJÍ.

- o svém bydlení
- o své práci
- o svém volném čase a zábavě
- o tom, s kým se budete přátelit
- o tom, jak budete žít

Máte svoje práva i svoje povinnosti.

Vždycky si můžete vybrat, co chcete dělat

